

Forslag

til

Lov om ændring i lov om „Ungdommens uddannelsesfond“s forvaltning og virksomhed.

Fremsat den 24. januar 1964 af *undervisningsministeren*.

§ 1.

I lov om „Ungdommens uddannelsesfond“s forvaltning og virksomhed, jfr. lov-bekendtgørelse nr. 178 af 6. juni 1961, foretages følgende ændringer:

1. § 1 affattes således:

„§ 1. Af Ungdommens uddannelsesfond ydes til ubemidlede dygtige og evnerige unge, der søger uddannelse ved offentligt anerkendte lærestudier og fagskoler, i henhold til denne lov legater eller studielån til et samlet årligt beløb af 98 mill. kr. fordelt med 49 mill. kr. til stipendier og 49 mill. kr. til lån, idet det herved tilstræbes, at egnede og interesserede unge ikke af økonomiske grunde hindres i at påbegynde og gennemføre en videregående uddannelse.

Stk. 2. Herudover anvendes 7 mill. kr. årlig som stipendier til elever, der forbereder sig til studentereksamen i gymnasieskolernes gymnasieklasser eller på anerkendte kursus til studentereksamen.

Stk. 3. Hvor hjemmets økonomi eller andre forhold i særlig grad taler derfor, kan kommuner yde stipendier til elever over den undervisningspligtige alder under disses skolegang i 8. hovedskoleklasse, 9. og 10. klasse og den 3-årige realafdeling ved statskoler, kommunale skoler, private eksamensberettigede skoler samt friskoler og til elever ved anerkendte kursus til realeksamen, således at fonden inden for et samlet årligt beløb af 6 mill. kr. refunderer 75 pct.

Undervisningsmin. 1. dep. 1. afd. 3. kt. j. nr. 03-50-00-01.

af de af kommunerne til sådanne stipendier anvendte beløb.

Stk. 4. Endvidere kan der efter nærmere af undervisningsministeren fastsatte regler af de i stk. 1 nævnte midler ydes støtte til studier ved universiteter og højere læreanstalter i andre nordiske lande.“

2. § 3, stk. 1 affattes således:

„Fondens virksomhed forestås af en af undervisningsministeren nedsat bestyrelse bestående af 3 repræsentanter for undervisningsministeriet, 1 for ministeriet for kulturelle anliggender, 1 for handelsministeriet, 1 for landbrugsministeriet og 1 for finansministeriet, 3 repræsentanter for den uddannelsessøgende ungdom og 1 repræsentant for Dansk Studiefond. Ministeren udpeger bestyrelsens formand.

Bestyrelsen er fondens øverste myndighed. Den uddeler efter indstilling af de i stk. 2, jfr. stk. 3, omhandlede nævn de årlige legat- og lånemidler i hovedsummer til de enkelte uddannelsesområder.“

3. § 5 affattes således:

„§ 5. Undervisningsministeren bemyndiges til at lade lov nr. 171 af 24. maj 1955 om „Ungdommens uddannelsesfond“s forvaltning og virksomhed, jfr. bekendtgørelse nr. 178 af 6. juni 1961, optrykke og bekendtgøre med de ændringer, der er fastsat i denne lov. Undervisningsministeren bemyndiges til

at træffe de i øvrigt nødvendige bestemmelser og foranstaltninger til denne lovs gennemførelse. Disse bestemmelser skal indeholde nærmere retningslinjer til sikring af en ensartet administration af fondens midler.“

§ 2.

Denne lov får virkning fra den 1. april 1964, jfr. dog stk. 2.

Stk. 2. For finansåret 1963-64 ydes til de i § 1, nr. 1, stk. 1 nævnte formål 73 mill. kr. fordelt med 44 mill. kr. til stipendier og 29 mill. kr. til lån.

Bemærkninger til lovforslaget.

Ved den ved lov nr. 159 af 31. maj 1961 gennemførte ændring af lov nr. 171 af 24. maj 1955 om „Ungdommens uddannelsesfond“s forvaltning og virksomhed med senere ændringer, jfr. lovbekendtgørelse nr. 178 af 6. juni 1961, tilsigtede man at sætte „Ungdommens uddannelsesfond“ i stand til at virkeliggøre det formål, at ingen af økonomiske grunde behøver at afstå fra at påbegynde eller gennemføre en videregående uddannelse, hvortil han er egnet, ved offentligt anerkendte læreanstalter, seminarier og fagskoler. Der skete derfor en forøgelse af fondens midler fra 18 mill. kr. til 63 mill. kr., der fordeltes med 39 mill. kr. til stipendier og 24 mill. kr. til lån. Hertil kom en forhøjelse fra 1 mill. kr. til 4 mill. kr. årligt til stipendier til elever, der forbereder sig til studentereksamen. Endelig gaves hjemmel til, at fonden yderligere inden for et samlet årligt beløb af 4 mill. kr. kan refundere 75 pct. af de af kommunerne anvendte beløb til stipendier til elever over den undervisningspligtige alder under disses skolegang i 8. hovedskoleklasse, 9. klasse og den 3-årige realafdeling ved statsskoler, kommunale skoler, private eksamensberettigede skoler og friskoler.

Det bemærkes, at ministeriet agter at iværksætte en undersøgelse af forholdene for den del af ungdommen, der søger uddannelse inden for de af „Ungdommens uddannelsesfond“ omfattede områder. Der søges for tiden bevilling til de med undersøgelsen forbundne udgifter. Resultatet af denne undersøgelse forventes at foreligge sidst på foråret 1965, og det er hensigten i folketingssamlingen 1965-66 på grundlag heraf at udarbejde forslag til en egentlig revision af loven om „Ungdommens uddannelsesfond“.

Nærværende lovforslag tilsigter alene en regulering af bevillingen begrundet i stigningen i elevtallet ved de af fonden omfattede uddannelsesområder og i stigningen i de studerendes leveomkostninger.

Til § 1.

Til nr. 1.

ad stk. 1.

I 1961 fastsattes — som ovenfor nævnt — den samlede årlige støtte, der gennem fonden kan tildeles unge under uddannelse ved offentligt anerkendte læreanstalter og fagskoler, til 63 mill. kr. Beløbet fastsattes under hensyn til et elevtal på ca. 36.000 inden for de i betragtning kommende uddannelsesområder. I oktober 1963 var det tilsvarende elevtal ca. 48.000. Hertil kommer, at man finder det rigtigt fra den 1. april 1964 under ordningen at inddrage elever inden for visse uddannelsesområder, som hidtil efter praksis ikke har været medtaget under støtteordningen, f. eks. seminariernes præparandklasser og — efter ministeriets godkendelse — forberedelseskursus til adgangseksamen til Danmarks tekniske Højskole, Danmarks farmaceutiske Højskole og de to tandlægehøjskoler. Det drejer sig om et elevtal på 3.000-4.000, og der bliver således tale om en betydelig stigning i elevtallet.

Endvidere må der tages hensyn til den stigning i leveomkostningerne, der har fundet sted i tiden siden januar 1961.

Uanset den i de senere år stedfundne velstandsstigning er der herefter behov for en betydelig forøgelse af fondens rådighedsbeløb.

De forøgede støttemidler søges med virkning fra den 1. april 1964, jfr. lovforslagets § 2, stk. 1, men man har dog fundet det rimeligt med virkning allerede for den nu stedfindende fordeling af fondens midler for 1963-64 at foreslå en mindre forhøjelse, jfr. lovforslagets § 2, stk. 2.

Efter forslaget søges for indeværende år en forhøjelse af lånebevillingen med 5 mill. kr. fra 24 mill. kr. til 29 mill. kr. og en forhøjelse af stipendiebevillingen med 5 mill. kr. fra 39 mill. kr. til 44 mill. kr. Fra 1. april 1964 at regne søges lånebevillingen forhøjet med 25 mill. kr. fra 24 mill. kr. til 49

mill. kr. og stipendiebevillingen forhøjet med 10 mill. kr. fra 39 mill. kr. til 49 mill. kr.

ad stk. 2.

I skoleåret 1960-61 udgjorde antallet af elever i gymnasieklasserne 17.898. I indeværende skoleår er antallet opgjort til 23.362, altså en stigning på 30 pct.

Under hensyn til stigningen i elevtallet og til, at de hidtidige støttemuligheder skønnes at have været utilstrækkelige, foreslås beløbet forhøjet fra de nuværende 4 mill. kr. til 7 mill. kr.

ad stk. 3.

Medtagelsen af elever i 10. klasserne blandt de støtteberettigede må betegnes som en a jour-føring. Man har endvidere fundet det rimeligt og velbegrundet at sidestille elever på de anerkendte realkursus med eleverne i de eksamensberettigede skoler.

Elevtallet i de klasser, der herefter falder ind under ordningen, er ca. 125.000 mod ca. 95.000 i 1960-61.

ad stk. 4.

På det nordiske undervisningsministermøde i Oslo i februar 1959 besluttede undervisningsministrene at gå ind for det princip, at stipendier til studieophold i andet nordisk land ydes af de udrejsende studenters hjemland, og at størrelsen af disse stipendier bør fastsættes under hensyn til de meromkostninger, der normalt er forbundet med at studere i et fremmed land, og for at stimulere nordiske studentervandringer. Forslaget tilsigter at skabe grundlag for at gennemføre dette princip i Danmark.

Behovet antages at ville vokse i den kommende

tid som følge af de kraftige bestræbelser, som er igangsat efter henstillinger fra Nordisk Råd for at etablere nordiske samarbejdsordninger inden for den højere uddannelse på områder, hvor de enkelte landes ressourcer taget hver for sig er utilstrækkelige. I disse bestræbelser indgår bl. a. også indførelse af regler om automatisk ligestilling af del-eksaminer og eksaminer. Særlig stærkt vil behovet være på felter, hvor der etableres en egentlig nordisk arbejdsdeling, således at en uddannelse lægges alene i et af landene. Dette vil f. eks. antagelig blive tilfældet med uddannelsen af flyingeniører, som i nær fremtid forventes etableret i Stockholm for hele Norden.

Til nr. 2.

Fondens bestyrelse foreslås udvidet fra 7 til 11 medlemmer.

Efter den stedfundne udvidelse af undervisningsministeriets administrationsområde findes det rimeligt, at der i bestyrelsen optages yderligere en repræsentant fra undervisningsministeriet.

Endvidere bør ministeriet for kulturelle anliggender, under hvilket kunstakademierne, musikkonservatorierne, teaterskolerne og Danmarks biblioteksskole sorterer, repræsenteres i bestyrelsen.

Den uddannelsessøgende ungdom er repræsenteret i fondens bestyrelse med 1 repræsentant for Danske Studerendes Fællesråd og 1 repræsentant for Studierådet af Ingeniørstuderende ved danske Teknika. Man finder det nu rigtigst, at yderligere 1 repræsentant for den uddannelsessøgende ungdom — udpeget af Seminarieelevernes Landsråd — optages i bestyrelsen.

Endelig foreslås det, at Dansk Studiefond, der som hovedregel administrerer de af Ungdommens uddannelsesfond bevilgede studielån, repræsenteres i fondens bestyrelse.